

Mål:

Hjelp lærlingen i å forstå hva det innebærer å være en arbeidstaker og forstå roller og avtaler på jobben.

Praktiske øvelser som kan gjøres sammen med lærlingen

En lærekontrakt

- **Hva:** En avtale mellom en opplæringsbedrift og en lærling.
- **Oppgave:** Be lærlingen beskrive hva lærekontrakten hans sier.
- **Eksempel:** "En lærekontrakt sikrer at jeg får opplæring i faget mens jeg jobber."
- **Hvorfor viktig:** For å vite hva han kan forvente av opplæringen og hva som forventes av han.

En lærling

- **Hva:** En person som utdanner seg til et yrke ved å jobbe i en bedrift.
- **Oppgave:** Be lærlingen beskrive hva han som lærling gjør.
- **Eksempel:** "Jeg jobber som lærling i denne bedriften for å bli faglært."
- **Hvorfor viktig:** Forstå sin egen rolle og hva han skal lære.

En fast ansatt

- **Hva:** En person som har en sikker jobb.
- **Oppgave:** Be lærlingen beskrive hva det betyr å være fast ansatt.
- **Eksempel:** "En fast ansatt har en sikker jobb med regelmessig lønn."
- **Hvorfor viktig:** Forstå forskjellen mellom fast og midlertidig jobb, og hva som er tryggest.

En midlertidig ansatt

- **Hva:** En person som har en jobb i en bestemt periode.
- **Oppgave:** Be lærlingen beskrive hva det vil si å være midlertidig ansatt.
- **Eksempel:** "En midlertidig ansatt jobber i en periode, f.eks. et prosjekt eller sesongarbeid."
- **Hvorfor viktig:** Forstå hvor lenge jobben varer og hva det betyr for jobbsikkerheten.

En arbeidsplan

- **Hva:** En oversikt over når og hvor lenge lærlingen skal jobbe.
- **Oppgave:** Be lærlingen beskrive sin arbeidsuke.
- **Eksempel:** "Jeg jobber mandager fra kl. 08:00-16:00, tirsdager: 15:00-22:00..."
- **Hvorfor viktig:** For å forstå når og hvor lenge han skal jobbe og for å planlegge arbeidstiden.

En turnus

- **Hva:** En arbeidsplan der vaktene er på ulike tider av døgnet.
- **Oppgave:** Be lærlingen beskrive hva en turnusordning er.
- **Eksempel:** "En turnusplan betyr at jeg jobber forskjellige tider, som dag og natt."
- **Hvorfor viktig:** For å forstå hvordan arbeidstidene kan variere, så han er forberedt på skiftarbeid.

En arbeidsinstruks

- **Hva:** En beskrivelse av hvordan lærlingen skal gjøre en oppgave.
- **Oppgave:** Be lærlingen beskrive en arbeidsinstruks for en oppgave han gjør.
- **Eksempel:** "Før jeg starter morgenstellet, må jeg først finne frem utstyret jeg trenger, så må jeg ..."
- **Hvorfor viktig:** For å forstå hvordan en arbeidsoppgave blir gjort riktig og sikkert.

Vær tålmodig:

La lærlingen ta den tiden de trenger for å uttrykke seg.

En lønnsslipp

- **Hva:** En oversikt over hvor mye lærlingen får betalt for å jobbe hver måned.
- **Oppgave:** Be lærlingen forklare hva en lønnsslipp viser.
- **Eksempel:** "En lønnsslipp viser min månedslønn, fradrag og utbetalt beløp."
- **Hvorfor viktig:** For å forstå hva lærlingen tjener og hvilke fradrag som blir gjort.

En timelønn

- **Hva:** Den lønnen lærlingen tjener i løpet av 1 time før skatt er trukket fra.
- **Oppgave:** Be lærlingen forklare hva timelønn betyr.
- **Eksempel:** "Timelønn er hva jeg får betalt per time jeg jobber."
- **Hvorfor viktig:** For å forstå hva lærlingen tjener per time for å beregne lønnen sin.

En månedslønn

- **Hva:** Den lønnen lærlingen tjener i løpet av 1 måned før skatt er trukket fra.
- **Oppgave:** Be lærlingen forklare hva månedslønn betyr.
- **Eksempel:** "Månedslønn er den faste summen jeg får betalt hver måned."
- **Hvorfor viktig:** For å forstå hva lærlingen får i lønn hver måned for å planlegge økonomien sin.

En årslønn

- **Hva:** Den lønnen lærlingen tjener i løpet av 1 år før skatt er trukket fra.
- **Oppgave:** Be lærlingen forklare hva årslønn betyr.
- **Eksempel:** "Årslønn er den totale summen jeg tjener på et år."
- **Hvorfor viktig:** For å forstå hva lærlingen tjener i løpet av et år for å planlegge langsiktig.

Feriepenger

- **Hva:** Oppspart lønn fra året før som lærlingen får utbetalt som lønn sommeren etter.
- **Oppgave:** Be lærlingen forklare hva feriepenger er.
- **Eksempel:** "Feriepenger er ekstra lønn du får om sommeren fra oppsparte midler."
- **Hvorfor viktig:** For å forstå at lærlingen får ekstra penger om sommeren som er spart opp fra året før.
-

Finn styrker:

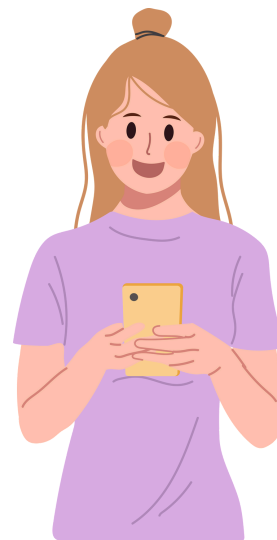
Se etter og
anerkjenn
hva lærlingen
gjør godt.

Et skattekort

- **Hva:** Et dokument fra Skatteetaten som viser hvor mye skatt lærlingen må betale.
- **Oppgave:** Be lærlingen forklare hva et skattekort er.
- **Eksempel:** "Skattekortet viser hvor mye skatt som skal trekkes fra min lønn."
- **Hvorfor viktig:** For å forstå hvor mye skatt som skal trekkes fra lønnen hans.

Et sykefravær

- **Hva:** Den tiden lærlingen er borte fra jobben på grunn av sykdom.
- **Oppgave:** Be lærlingen forklare hva sykefravær betyr.
- **Eksempel:** "Sykefravær er når jeg ikke kan jobbe fordi jeg er syk."
- **Hvorfor viktig:** For å forstå at lærlingen har rett til å være borte fra jobb når han er syk.

En egenmelding

- **Hva:** En melding fra lærlingen til arbeidsgiveren hans hvis han ikke kan jobbe pga. sykdom eller skade.
- **Oppgave:** Be lærlingen beskrive en eksempelmelding om sykefravær.
- **Eksempel:** "Hei, jeg er syk og kan ikke komme på jobb i dag. Jeg sender en egenmelding."
- **Hvorfor viktig:** For å forstå hvordan han melder fra om sykdom uten å måtte gå til lege.

Bruk nettet:
Søk opp bilder og informasjon på nettet som kan hjelpe til med å forklare faglige konsepter.

En sykemelding

- **Hva:** En melding fra legen til arbeidsgiveren om at lærlingen ikke kan jobbe pga. sykdom eller skade.
- **Oppgave:** Be lærlingen forklare hva en sykemelding er.
- **Eksempel:** "En sykemelding fra legen bekrefter at jeg trenger å være borte fra jobb."
- **Hvorfor viktig:** For å forstå at han trenger en sykemelding fra legen når han er syk over flere dager.

Avbrutt lærekontrakt

- **Hva:** Når lærlingen eller arbeidsgiveren avslutter lærekontrakten.
- **Oppgave:** Be lærlingen forklare hva en avbrutt lærekontrakt innebærer.
- **Eksempel:** "En avbrutt lærekontrakt betyr at jeg avslutter lærlingperioden før tiden."
- **Hvorfor viktig:** Forstå hvordan og hvorfor en lærekontrakt kan avsluttes, og hvilke konsekvenser det har for utdanningen og fremtiden.

En oppsigelse

- **Hva:** Når lærlingen eller arbeidsgiveren avslutter jobbavtalen.
- **Oppgave:** Be lærlingen forklare hva en oppsigelse innebærer.
- **Eksempel:** "En oppsigelse betyr at jeg slutter i jobben etter en viss oppsigelsestid."
- **Hvorfor viktig:** For å forstå hvordan og hvorfor en jobb kan avsluttes.

Tips for veiledere:

- Tilpass samtalen til lærlingens nivå. Noen kan trenge enklere forklaringer, mens andre kan forstå mer kompliserte konsepter.
- Lytt aktivt og vær klar til å tilby støtte. Husk at lærlingen kanskje ikke er vant til å diskutere faglige temaer på norsk.
- Gjør læringsprosessen aktiv. Oppfordre lærlingen til å utforske, gjenta fagord og skrive om arbeidspraksisen. Dette styrker læringen.

